

Assignatura	29234 Estructures del Llenguatge Musical					
Professor	<i>Jordi Ballester Gibert</i>					
Cicle	Segon	Quadrimestre	Primer	Crèdits 6	Tipus	Complement de Formació
Horari	Dimarts i Dijous (11:30 a 13:00)				Grup	1

Contingut:

Aproximació a les estructures i a les formes de la música occidental des de l'edat mitjana fins avui.

Objectius:

Incidir en els aspectes estructurals que configuren el llenguatge musical, especialment en aquells relacionats amb la "forma musical", amb l'objectiu d'entendre els aspectes bàsics que componen el discurs sonor.

Temari:

- 1.- Estructura del llenguatge musical: concepte. Domini i objectius de la matèria. Terminologia: forma i estructura.
- 2.- Elements de l'estructura formal de la música: la melodia, el ritme i l'harmonia. Els sistemes: modalitat, tonalitat i atonalitat. Textures: melodia, monodia acompañada, homofonia i contrapunt. Microelements estructurals: frase, tema, motiu i disseny. Tècniques formals: variació, contrast, etc.
- 3.- Esquemes formals de la monodia religiosa medieval: salm, antifona, himne i responsori. L'esquema estructural de la litúrgia. Esquemes formals de la monodia profana medieval: les cançons de trobadors i altres formes profanes. Estructures i tècniques bàsiques de la polifonia primitiva: l'organum, el discantus, el conductus, la clàusula, i el motet. Les formes profanes de la polifonia a finals de l'edat mitjana: el virelai, la balada, el rondeau, la ballata, el madrigal, la caccia.
- 4.- Estructures formals del Renaixement: el madrigal, la canción, la chanson, el villancico, l'ensalada, etc. La missa cíclica. El Coral protestant.
- 5.- Estructures vocals del Barroc: l'òpera; l'ària i el recitat. La cantata. L'oratori. Estructures instrumentals del Barroc: la suite, el preludi, la fuga, la sonata, el concert i altres gèneres afins.
- 6.- Evolució de les estructures als segles XVIII i XIX; evolució de la forma sonata i "formes de sonata": rondó, rondó-sonata, minuet, scherzo, etc. El Quartet. El concert clàssic i el concert romàntic. Tema i Variacions. El poema simfònic. Les grans formes simfònico-corals. L'òpera clàssica i l'òpera romàntica.
- 7.- Estructura musical al segle XX. Nous paràmetres en l'harmonia, el ritme i la melodia. Aformalisme: la música aleatòria. Microformalisme: la música minimalist. Les formes en el jazz, el blues i el rock.

Bibliografia:

Bibliografia bàsica recomanada

- SI • BÉRARD, S., Musique langage vivante. Analyse d'oeuvres musicales des XVIIe et XVIIIe siècles (París: Hachette-Van de Velde, 1981)
- SI • BONASTRE, F., Música y parámetros de especulación (Madrid: Alpuerto, 1977)
- Nº • BLANQUER, A., Análisis de la forma musical (València: Piles, 1989)
- SI • BOULEZ, P., Puntos de referencia (Barcelona: Gedisa, 1987)
- Nº • DE LA MOTTE, D., Armonía (Barcelona: Labor, 1989)

- NO • DE LA MOTTE, D., Contrapunto (Barcelona: Labor, 1991)
- SI • GARCÍA LABORDA, J. M., Forma y estructura en la música del siglo XX. Una aproximación analítica (Madrid: Alpuerto, 1991)
- SI • GERVAIS, F., Précis d'Analyse Musicale (Paris: Honoré Champion, 1988)
- SI • HODEIR, A., Como conocer las formas de la música (Madrid: Edaf, 1988)
- NO • HOGWOOD, C., The Trio Sonata (London: BBC, 1979)
- SI • HOPPIN, R. H., La música medieval (Madrid: Akal, 1991)
- SI • KÜHN, C., Tratado de la forma musical (Barcelona: Labor, 1992 /R. SpanPress Universitaria, 1998)
- SI • LaRUE, J., Análisis del estilo musical (Barcelona: Labor, 1989)
- NO • PLA, L., Guía analítica de Formas Musicales (Madrid: Real Musical, 1982)
- SI • RETI, R., Tonalidad, atonalidad, pantonalidad (Madrid: Rialp, 1965)
- NO • RIEMANN, H., Composición musical (Barcelona: Labor, 1961)
- SI • ROSEN, Ch., Formas de Sonata (Cooper City: SpanPress Universitaria, 1998)
- SI • SALZER, F., Audición estructural. Coherencia tonal en la música (Barcelona: Labor, 1995)
- NO • SCHOENBERG, A., El estilo y la idea (Madrid: Taurus, 1963)
- SI • SCHOENBERG, A., Funciones estructurales de la armonía (Barcelona: Labor, 1990)
- NO • SMITH, R., La nova música (Barcelona: Antoni Bosch, 1979)
- SI • SOLER, J., Fuga: técnica e historia (Barcelona: Antoni Bosch, 1989)
- NO • SPINK, I., An Historical approach to musical form (London: Bell & sons, 1967)
- SI • TOCH, E., La melodía (Barcelona: Labor, 1985 /R. SpanPress Universitaria, 1997)
- SI • THORPE DAVIE, C., Musical Structure and Design (New York: Dover, 1966)
- NO • WERF, H. van der, The chansons of the troubadours and trouvères. A study of the melodies and their relation to the poems (Utrecht: Oosthoek, 1972)
- SI • ZAMACOIS, J., Curso de formas musicales (Barcelona: Labor, 1960 /R. 1982)

Avaluació del curs:

El curs serà avaluat mitjançant un treball de curs (que en la mesura del possible s'exposarà a classe) (= 30 % de la nota), i un examen final consistent en un o diversos anàlisis de partitures, parts d'obres musicals o audicions (= 70 % de la nota).

Tutoria Integrada:

Els alumnes disposaran del temps dedicat a la tutoria per a desenvolupar el treball de curs: podran rebre orientació sobre les fonts on poden realitzar la seva recerca i el seu anàlisi, i sobre l'enfoc de la presentació.